

Dannebrogsviden

Valdemarsdag og valdemarsflaget

Af Søren Cruys-Bagger fra Nationalt videncenter om Dannebrog.
Flagkonsulent i Danmarks-Samfundet. Udarbejdet september 2018.

Hvorfor har Dannebrog sin helt egen særlige dag kaldet Valdemarsdag? Dannebrogsviden handler denne gang om den officielle flagdag den 15. juni og salg af valdemarsflaget.

Danmarks-Samfundet blev stiftet i 1908. Initiativtagerne var en række personer fra borgerskabet, direktører, skolefolk og jurister. De ønskede at gøre organisationen til et samlingssted for nationalt og kulturelt arbejde. Da det viste sig umuligt at fastholde dette mål, samlede organisationen sine kræfter om at gøre Dannebrog til et mere synligt nationalt symbol.

Ansøgningen

C.J. Skjerbæk, medlem af Overstyrelsen for Danmarks-Samfundet, foreslog i 1912, at der skulle ansøges om kongelig tilladelse til på dagen den 15. juni dels at måtte få gennemført en landsindsamling og dels at sælge et lille silkestofflag på en metalnål med initialerne DS under en kongekrone. Stofflaget blev kaldt for et valdemarsflag. Salget skulle også give økonomiske midler og velvilje til at støtte større nationale opgaver. Der skulle eksempelvis rejses monumenter og mindstene over vigtige danske historiske begivenheder, primært fokuseret på de slesvigske krige.

Endvidere skulle indsamlingerne skabe grundlag for at indkøbe Dannebrogflag og faner som kunne uddeles til foreninger, ungdomskorps, idrætsforeninger, skoler og lignende. Og det gør Danmarks-Samfundet stadig.

Grunden til at Danmarks-Samfundet pegede på at det blev den 15. juni var, at dagen i forvejen var en national fridag indført af Kong Christian den 10.

Kongens tilladelse

Ansøgningen til kong Christian den 10. blev imødekommet på visse vilkår. Spejderkorpserne og FDF skulle have fortrinsret som sælgere af valdemarsflagene. Tilladelsen til at sælge flag gjaldt kun for et år.

Kongen gav tilladelse til indsamlingen gennem en cirkulæreskrivelse af 24. december 1912 fra Justitsministeriet. Så første gang, at Danmarks-Samfundets landsindsamling og salg af stofflag blev gennemført var den 15. juni 1913.

Danmarks-Samfundet støttede kongens idé om at kalde den 15. juni for Valdemarsdag.

Skolefridagen

Eleverne i folkeskolen havde dengang fri både på kongens fødselsdag og på dronningens fødselsdag. Men dronningens fødselsdag var den 24. december, hvor eleverne alligevel havde fri fra skole. Kong Christian den 10. fik derfor gjort den 15. juni til en national skolefridag. At dagen blev kaldt for Valdemarsdag var formodentlig også kongens idé. Herefter fyldte Danmarks-Samfundet et indhold og en betydning i dagen.

Den 24. december 1912 udsendte Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsen dette cirkulære:

I Anledning af, at hendes Majestæt Dronningens Fødselsdag, der hidtil har været almindelig Fridag i Skolerne, falder paa den 24de December, der som Juleaftensdag allerede er Fridag, har Hans Majestæt Kongen udtalt Ønsket om, at der i Stedet tillægges Skolerne en anden Fridag og i Overensstemmelse hermed paa en af Ministeriet nedlagt allerunderdanigst Forestilling bifaldet, at Valdemarsdagen, den 15de Juni, fremtidig bliver almindelig Fridag i alle Landets Skoler. Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

Det var første gang, i en officiel skrivelse fra et ministerium, at dagen blev kaldt for Valdemarsdag.

Betingelsen for, at den 15. juni kunne være en fridag var, at det samlede antal dage i 1913 ikke kom under de lovbestedte 246 skoledage. I dag er tallet 200 skoledage.

Den 15. juni 1913 blev den første officielle flagdag med salg af valdemarsflag. Den tidligste civile danske liste med et lidt autoritativt præg omkring flagdage, blev trykt i Politikens årbog *Hvem Hvad Hvor* fra 1939. Her bruger årbogen ordet 'flagdage' måske for første gang på tryk. Valdemarsdag 15. juni blev senere tilføjet på initiativ af Danmarks-Samfundet. Justitsministeriet udgiver hvert år en cirkulæreskrivelse med de officielle flagdage, hvoraf også Valdemarsdag fremgår.

Valdemarsdagen den 15. juni 1913

I Danmarks-Samfundets medlemsblad nr. 6 juni 1913 var der følgende forsideannonce:
Danmarks-Samfundet har ved Kongelig Resolution faaet Eneret til paa Valdemarsdagen at lade forhandle smaa Dannebrogflag, der kan bæres paa Brystet eller i Hatten. Disse Flag ville blive solgt for 10 Øre Stykket overalt i Landet Søndagen den 15. Juni. Køb det smukke lille Silke-Flag og bær det på Valdemarsdagen! Vær med i Arbejdet for den nationale Sag. Lad Dannebrog ses overalt den dag – lad det flyve over Landet som en Flamme, der tænder Modet og Haabet og Troen paa Danmark og Danmarks Ære! Flaget faas ogsaa ved Festen, som Danmarks-Samfundets Københavns-Kreds foranstalter Søndagen den 15. Juni Eftermiddag kl. 5 ved den slesvigske Sten i Dyrehaven ved Klampenborg, med Musik, Taler og Sange. Fri Adgang.

Valdemarsflaget

Først den 9. juni 1913 fik Danmarks-Samfundet den kongelige tilladelse til at indsamle penge ved at sælge et mærke *bestaaende af et Dannebrogflag paastemplet D S* for 10 øre stykket. Det lykkedes at få cirka 15 000 flag klar til salg. I provinsbyerne fik man solgt cirka 3 000 valdemarsflag og resten i København.

Danmarks-Samfundets medlemsblad skrev i efteråret 1913:

Det var interessant at se, hvorledes ideen med de små flag slog an – allerede før den 15., da aviserne havde omtalt sagen, kom mangfoldige mennesker hen på vort kontor og vilde have flag. Og ikke blot enkelte personer, men hele selskaber ønskede at pynte sig dermed, restauratører ønskede at stille det op på deres borde, festarrangører uddelte det til festdeltagerne, særlig mange vilde sende det til slægtinge i Amerika. Der udspillede gribende scener når folk mødte for at købe det, med hjertet fuldt af begejstring – det var en stor glæde at se, hvorledes der her var rørt ved de rette strenge – strenge, der angav klangfulde toner, fulde af jubel, af håb, af tro og af kærlighed. De tolv tusinde flag, vi havde at sælge her i København, var som en dråbe i havet – de forsvandt næsten sporløst i mængden – og de allerfleste måtte undvære det. Næste år, om alt går vel, skal der være flag nok!

